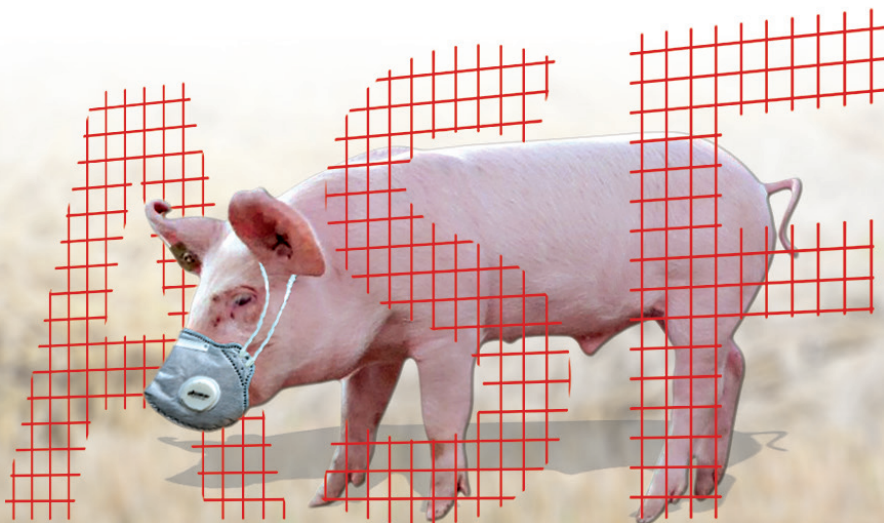

**BIOASEKURACJA W GOSPODARSTWACH
UTRZYMUJĄCYCH TRZODĘ CHLEWNĄ
NA TLE ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCEGO
Z AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ**

dr inż. Rodian Pawłowski

Bioasekuracja w gospodarstwach
utrzymujących trzodę chlewną
na tle zagrożenia wynikającego
z Afrykańskiego Pomoru Świń

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn, tel./fax 89 535 76 84, 526 44 39
e-mail: sekretariat@w-modr.pl, www.w-modr.pl

WMODR Oddział w Olecku

Aleja Zwycięstwa 10, 19-400 Olecko
tel. 87 520 30 31, 520 30 32, fax 87 520 22 17
e-mail: olecko.sekretariat@w-modr.pl

Dyrektor WMODR

mgr inż. Damian Godziński

I Zastępca Dyrektora WMODR

mgr Małgorzata Micińska-Wąsik

II Zastępca Dyrektora WMODR

mgr Sonia Solarz-Taciak

Dyrektor Oddziału WMODR w Olecku

mgr Robert Nowacki

Druk: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel./fax. 89 526 44 39, 89 535 76 84
e-mail: redakcja@w-modr.pl, www.w-modr.pl

Nakład: 300 egz.

Wydanie: I

Współczesny chów i hodowla zwierząt opiera się na wielu elementach, z których zapewnienie odpowiedniego statusu zdrowotnego utrzymywanych zwierząt jest jednym z najważniejszych, gdyż nie tylko spełnia wymogi dobrostanu ale gwarantuje produkcję żywności wysokiej jakości. Obecnie stopień zagrożenia chorobami zakaźnymi jest na tyle duży, że coraz częściej hodowcy i producenci poszukują rozwiązań gwarantujących, bezpieczeństwo ich stada. Ze względu na intensyfikację produkcji, zwalczanie skutków chorób zakaźnych bywa trudne i często związane jest z poniesieniem wysokich kosztów. Pojęciem, które zostało wprowadzone do praktyki zootechnicznej mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu tych zjawisk jest BIOASEKURACJA.

Nadrzędnym zadaniem BIOASEKURACJI jest zapewnienie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz. Bezpieczeństwo żywności, o ile ta jest przygotowana i spożywana zgodnie z przeznaczeniem, daje pewność, że środek spożywczy nie spowoduje żadnych szkodliwych skutków dla zdrowia konsumenta. Dlatego biobezpieczeństwo jest pojęciem, które należy rozpatrywać wielopłaszczyznowo i obejmuje działania w obrębie całego łańcucha produkcji. Poczynając od produkcji komponentów paszowych, poprzez produkcję pasz, warunki utrzymania zwierząt i technologię produkcji, a na obrocie przed- i po-ubojowym kończąc. Mówiąc o bioasekuracji gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną, w ramach produkcji zwierzęcej mamy na myśli profilaktykę nieswoistą, obejmującą różne procedury i praktyki zapobiegające bądź ograniczające ekspozycję stada na czynniki chorobotwórcze. Postępowanie takie skierowane jest na wszystkie rodzaje chorób zakaźnych, w tym również na obecnie panujący Afrykański Pomór Świń (ASF).

Sytuacja epidemiologiczna, związana z wirusem ASF w naszym kraju od 2014 roku, (od czasu pierwszych przypadków u dzików), znacząco się pogarsza, a wirus systematycznie przemieszcza się na zachód naszego kraju. Ponadto w 2019 roku, wirus skokowo przemieścił się na teren województwa lubuskiego, a następnie rozprzestrzenił się na województwo wielkopolskie i dolnośląskie. W tym też rejonie oprócz przypadków ASF u dzików, zostały wykryte dwa jak na razie jedyne w 2020 roku ogniska ASF w stadach świń. Co istotne ogniska te wykryto w dużych, towarowych gospodarstwach, których realizowano elementy programu bioasekuracji. Tym bardziej z punktu widzenia produkcji, istotne jest ciągłe analizowanie sytuacji epizootycznej swoich gospodarstw i podnoszenie ich biobezpieczeństwo, gdyż nawet niewielkie uchybienia, mogą powodować poważne konsekwencje, a w przypadku ASF prowadzić do konieczności likwidacji całego stada.

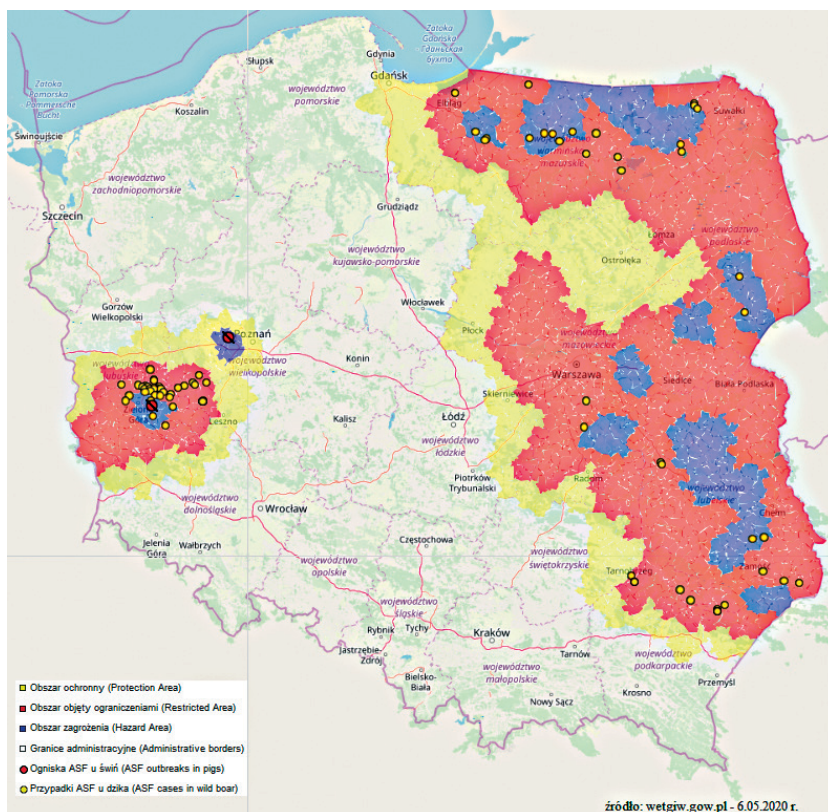
Obecnie nie ma metod pozwalających na skuteczne zwalczania wirusa ASF. Ponadto jest on bardzo odporny na działanie czynników zewnętrznych i jest w stanie utrzymać się w środowisku od kilkudziesięciu dni (krew), do nawet kilkuset dni (mięso surowe chłodzone i mrożone, szpik kostny). W związku z powyższym w celu minimalizowania rozprzestrzeniania się tego wirusa w naszym kraju została przyjęta tzw. administracyjna metoda walki z ASF, która opiera się o szereg norm i wytycznych, które znajdują zastosowanie w momencie wystąpienia sytuacji kryzysowej. Zasady stosowania środków kontroli w zakresie ASF w Państwach Unii Europejskiej zostały określone w decyzji wykonawczej Komisji Europejskiej 2014/709/UE. W zależności od zagrożenia chorobą na danym terenie wydziela się następujące obszary:

- ❑ Obszar ochrony – część I ww. załącznika (kolor żółty),
- ❑ Obszar objęty ograniczeniami – część II ww. załącznika (kolor czerwony),
- ❑ Obszar zagrożenia – część III ww. załącznika (kolor niebieski).

Wprowadzane na terenie poszczególnych obszarów ograniczenia, często komplikują sytuację wszystkim podmiotom związanym z produkcją wieprzowiny. Restrykcje te dotyczą zazwyczaj:

- konieczności posiadania świadectw zdrowia wydanych przez urzędowych lekarzy weterynarii,
- przemieszczania świń, mięsa wieprzowego i dziczyzny oraz innych produktów pozyskanych od świń i dzików, w tym warunków transportu zwierząt do zakładów ubojowych lub innych gospodarstw,
- uzyskaniem zgody od powiatowego lekarza weterynarii na przemieszczanie świń

Powyższe ograniczenia wymuszają wprowadzanie zmian zarówno w samej technologii produkcji, jak również w logistyce transportu (np. brak możliwości zbierania świń do pełnego załadunku samochodu, między kilkoma gospodarstwami). Skutkuje to często negatywną reakcją ze strony zakładów ubojowych, które albo nie chcą kupować świń z terenów objętych restrykcjami, albo obniżają ceny skupu takich świń. Potrącenia te nie mają często racjonalnego uzasadnienia, gdyż tuczniaki po otrzymaniu świadectwa zdrowia, jako produkt reżyny są całkowicie bezpieczne, a pozyskane od nich mięso jest w pełni wartościowe.

Sytuacja ASF w Polsce – stan na 06.05.2020 r.

Większe problemy pojawiają się w przypadku wystąpienia ogniska ASF u świń. Wówczas Powiatowy Lekarz Weterynarii, Wojewoda lub Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozporządzeniem wyznacza obszary:

- Obszar zapowietrzony – 3 km wokół ogniska,
- Obszar zagrożony – dodatkowe 7 km od obszaru zapowietrzonego.

Oprócz wytyczenia obszarów (łącznie o promieniu 10 km), w przypadku stwierdzenia ogniska ASF podejmowane są następujące czynności:

- wybicie i zutylizowanie wszystkich świń w gospodarstwie, w którym stwierdzono ASF;
- zniszczenie w danym gospodarstwie wszystkich produktów pozyskane od świń;
- zniszczenie wszystkich przedmiotów i substancji, także pasz, które mogły zostać skażone wirusem ASF, a których ze względu na przeznaczenie, postać i strukturę nie można poddać odkażaniu;
- całkowite oczyszczenie i dezynfekcja gospodarstwa, w którym stwierdzono ASF, przy użyciu wskazanych preparatów biobójczych działających na wirus ASF;
- wprowadzenie okresu karencji polegającego na bezwzględnym zakazie wyprowadzania świń przez okres:
  - 40 dni – z gospodarstw w obszarze zapowietrzonym,
  - 30 dni – z gospodarstw w obszarze zagrożonym,
  - po skończonym okresie karencji należy uzyskać od powiatowego lekarza weterynarii pozwolenie na przemieszczenie zwierząt z gospodarstwa.

Dlatego należy pamiętać, że gospodarstwo, które nie przestrzega zasad bioasekuracji, stwarza istotne zagrożenie dla innych sąsiadujących produkcji, posiadających odpowiednie zabezpieczenia. Wystąpienie ASF chociażby w niewielkim gospodarstwie, skutkuje wyznaczeniem obszarów zapowietrzonego i zagrożonego, na których wszystkie sąsiadujące gospodarstwa – niezależnie od skali produkcji świń – są narażone na restrykcje sanitarne i straty ekonomiczne.

Wszystkie powyższe informacje dotyczące rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń i ograniczeń związanych z występowaniem wirusa na danym obszarze spowodowały wprowadzenie w naszym kraju Programu, który jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia w 2019 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie. Głównym celem programu jest zastosowanie środków, zapewniających wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed ASF:

- Bioasekuracja gospodarstw i środków transportu, zapewniających utrzymanie na terenach uznanych za obszary wysokiego ryzyka ASF gospodarstw o najwyższym stopniu bioasekuracji,
- Monitoring i informowanie o sytuacji w związku z ASF.
- Depopulację dzików i usuwanie sztuk padłych.
- Rzetelna analiza badanych prób pod kątem obecności wirusa.
- Umożliwienie hodowcom dobrowolnej, czasowej rezygnacji z hodowli świń w przypadku niespełnienia wymagań określonych w Programie bioasekuracji.

- Uzyskanie odszkodowania za ubite/zabite świnie przebywające w gospodarstwie (przy braku przesłanek do odmowy wypłacenia tych odszkodowań), oraz możliwość w przypadku dobrowolnej rezygnacji z utrzymywania świń uzyskania rekompensaty za nieprzerwane nieutrzymywanie świń w tym gospodarstwie do końca okresu obowiązywania Programu.

Powyższe tematy wśród interesariuszy, czyli rolników i producentów trzody chlewnej, leśników i myśliwych, inspekcji weterynaryjnej, a także przedstawicieli zakładów mięsnych budzą największe kontrowersje i są przedmiotem sporów. Niestety, jak zawsze racja leży po środku i oczywistym jest, że ze względu na społeczny i ekonomiczny wymiar, afrykański pomór świń jest tematem zapalnym. Należy jednak wyszukiwać i wdrażać te przepisy, które umożliwiają realizację założeń zwalczania ASF, w tym zasad bioasekuracji.

Czym więc jest wspomniana bioasekuracja i jak wygląda jej stosowanie w praktyce?

BIOASEKURACJA to sposób organizacji produkcji, który uniemożliwia bądź skutecznie ogranicza wprowadzenie i rozprzestrzenienie się czynników chorobotwórczych na terenie gospodarstwa. Bioasekurację ze względu na sposób jej prowadzenia i wektory szerzenia się chorób zakaźnych można podzielić na zewnętrzną i wewnętrzną. W oparciu o wektory, bioasekuracja obejmuje następujące elementy: lokalizację obiektu, środki transportu, ogrodzenie, ludzi i prowadzone przez nich czynności, ściółkę, paszę, zwierzęta towarzyszące, utylizację zwierząt padłych oraz zwalczanie szkodników.

Elementy bioasekuracji zewnętrznej

Elementy bioasekuracji wewnętrznej

Choć pojęcie bioasekuracji w nomenklaturze zootechniczno-weterynaryjnej znane jest już od dawna to zaczęto do niej przywiązywać większą uwagę dopiero w sytuacji wystąpienia afrykańskiego pomoru świń. Wcześniej wspomniany „Program” bioasekuracji, zakłada prowadzenie szeregu działań informacyjnych i wdrożeniowych (prewencyjnych i profilaktycznych). Ponadto od 28 lutego 2018 roku przepisy dotyczące wprowadzania procedur i zasad bioasekuracji swym zasięgiem obejmują teren całego kraju. Od tego dnia weszło bowiem w życie Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 roku w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, zmieniające rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. o tym samym tytule, które swymi zapisami obejmowały tylko obszary ochronne, obszary objęte ograniczeniami oraz obszary zagrożenia.

Na podstawie przepisów zawartych w Rozporządzeniu z dnia 9 lutego 2018 roku, na terytorium Polski poza obszarem ochronnym, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem zagrożenia wprowadza się obowiązek:

- Karmienia świń paszą zabezpieczoną przed zwierzętami wolno żyjącymi;
- Prowadzenia rejestru wjeżdżających na teren gospodarstwa środków transportu do przewozu świń oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię;
- Zabezpieczenia budynku, w którym są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt wolno żyjących oraz domowych;
- Utrzymywania świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świnię, bez możliwości przejścia i kontaktu z innymi gatunkami zwierząt gospodarskich;

- ❑ Wykonywania czynności związanych z obsługą świń wyłącznie przez osoby pracujące tylko i wyłącznie w danym gospodarstwie i stosowania przez nie środków higieny oraz odzieży ochronnej niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń, w tym mycie i odkażanie rąk oraz oczyszczanie i odkażanie obuwia;
- ❑ Ciągłego oczyszczania i odkażania narzędzi oraz sprzętów wykorzystywanych do obsługi świń, środków transportu: własnych – wykonujących prace poza terenem gospodarstwa i strefą białą, jak również podmiotów zewnętrznych świadczących usługi na rzecz gospodarstwa (firm paszowych, lekarza weterynarii itp.);
- ❑ Wyłożenia mat dezynfekcyjnych przed wejściami/wyjściami do/z pomieszczeń, w których są utrzymywane świny (szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość danego wejścia lub wyjścia, a długość – nie mniejsza niż 1 m), a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego;
- ❑ Sporządzania i aktualizacja przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń w poszczególnych grupach produkcyjnych;
- ❑ W przypadku utrzymywania świń w gospodarstwie w systemie otwartym – zabezpieczenia wybiegu dla świń podwójnym ogrodzeniem o wysokości wynoszącej co najmniej 1,5 m, związanym na stałe z podłożem.

Ponadto na obszarze całego kraju w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną wprowadza się zakaz:

- ❑ Wnoszenia i wwożenia zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego,
- ❑ Wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 72 godzin uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowie takich zwierząt.

Stosowanie powyższych zasad bioasekuracji ma na celu ograniczenie zagrożenia wynikającego z wektorów rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych w szczególności ASF. Zasady zabezpieczania gospodarstw utrzymujących świny zostały także wydane przez Głównego Lekarza Weterynarii w formie ulotek informacyjnych.

Ulotka informacyjna
Głównego Lekarza Weterynarii (piwet.gov.pl)

Choć raport NIK z 2018 roku na temat realizacji programu bioasekuracji w latach 2015-2017 nie był zadowolający (aż 74% gospodarstw nie posiadało odpowiednich zabezpieczeń), to obecnie na podstawie wyników przedstawianych przez pracowników inspekcji weterynaryjnej na szkoleniach i konferencjach można powiedzieć o znacznej poprawie sytuacji związanej z bioasekuracją gospodarstw rolnych w naszym kraju. Inspekcja weterynaryjna kontrolując dane gospodarstwo skrupulatnie sprawdza dostosowanie się do poszczególnych wymogów wynikających z poszczególnych aktów prawnych, a w sytuacji niespełniania tych wymogów, wydaje pisemne zalecenia. Zalecenie te zostały także zweryfikowane przez praktykę, a rozwój technologii i techniki rolniczej poprzez dostarczanie nowych narzędzi i urządzeń pozwala na efektywniejszą walkę z wirusem ASF. Dla porównania przejazdami maty dezynfekcyjne nie do końca sprawdzili się w dezynfekcji pojazdów, natomiast lepszym rozwiązaniem stały się zadane zewnętrzne płaszczyzny pojazdów od dachu poprzez drzwi, a na podwoziu i kołach kończąc. Należy przy tym jednak pamiętać, że samo odkażenie może być nieskuteczne, dlatego jednym z wymogów jest także mycie powierzchni, które będziemy odkażać. Znajdujące się np. na pojazdach lub bieżniku opon błoto może skutecznie zabezpieczyć rezerwar wirusa przed środkiem dezynfekcyjnym. Coraz większa liczba producentów trzody chlewnej, spełniając rygorystyczne wymagania inspekcji weterynaryjnej zabezpiecza swoje gospodarstwo przed przedostawianiem się zwierząt dziko żyjących i towarzyszących, decyduje się na montaż ogrodzenia wokół całego gospodarstwa lub budynków inwentarskich. Wśród producentów rolnych zaczęto, także zwracać uwagę na możliwości reorganizacji terenu gospodarstwa pod kątem wydzielenia stref białych i szarych, a także wprowadzać procedury i rozwiązania związane z kierunkiem poruszania się w budynkach inwentarskich i na terenie gospodarstwa.

Rolnicy w swoich chlewniach zaczęli również wprowadzać nowoczesne metody dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji (DDD) oraz stosować zasadę całe pomieszczenie pełne – całe pomieszczenie puste (CPP-CPP), która skutecznie pozwala na przerwanie łańcucha zakażeń między zwierzętami w chlewni. Przestrzeganie zasad DDD pomieszczeń inwentarskich stosuje się nie tylko w walce z zakażeniami wirusowymi, takimi jak ASF. Są one również istotnym narzędziem niszczącym zakażenia pochodzenia bakteryjnego, oraz grzybicznego (mykotoksyny). Wektorami tak natury wewnętrznej, jak i zewnętrznej w rozprzestrzianiu drobnoustrojów chorobotwórczych mogą być pracownicy budynków inwentarskich, gryzonie, owady, ptaki, środki transportu oraz użytkowany sprzęt. Wpływ na wielkość oraz aktywność drobnoustrojów w pomieszczeniach inwentarskich zależy od temperatury oraz wilgotności powietrza, sprawności wentylacji, ściółki oraz długości cyklu produkcyjnego. Czynniki te wpływają na obniżenie odporności, pozwalając tym samym na wtargnięcie związków chorobotwórczych do osłabionych organizmów zwierząt. Zasady DDD obiektów inwentarskich obejmują kilka rodzajów zabiegów technologicznych, gdyż nie mogą skupić się tylko i wyłącznie na jednym rozwiązaniu. Należy stosować metody zwalczania mieszane, które będą obejmowały stosowanie preparatów biologicznych, chemicznych i urządzeń mechanicznych. Ważnym jest aby zastosowanie odpowiednich technik było poprzedzone właściwą analizą, opierającą się na poszukaniu źródeł potencjalnych zagrożeń i ich skutecznej identyfikacji. Na sukces dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji wpływa odpowiedni dobór metod i preparatów oraz dokładne i staranne wykonanie następujących po sobie czynności, składających się na cały proces. Ważne jest, by preparaty do dezynfekcji i dezynsekcji miały jak najszerszy obszar działania, likwidując jednocześnie bakterie, wirusy, grzyby a także insekty i pasożyty. Należy również pamiętać, iż w celu maksymalizacji skuteczności DDD w fermie, wszelkie działania

powinno prowadzić się również w obrębie śluzy sanitarnej, wybiegów, magazynów pasz, silosów, dróg, ramp oraz środków transportu. Poszczególne elementy prowadzenia Dezynfekcji, Dezynsekcji i Deratyzacji mają swoją określoną rolę.

DEZYNFEKCJA, jako sposób walki z drobnoustrojami chorobotwórczymi:

- Dezynfekcja zapobiegawcza – profilaktyczna – prowadzona w sposób ciągły lub okresowy związany z przemieszczaniem zwierząt między sektorami.
- Dezynfekcja wstępna – po potwierdzeniu wystąpienia choroby zakaźnej,
- Dezynfekcja bieżąca (ogniskowa) – podczas występowania choroby zakaźnej,
- Dezynfekcja końcowa – kończąca zwalczanie choroby zakaźnej.

DEZYNSEKCJA jako sposób walki z owadami powinna uwzględniać:

- identyfikację i zwalczanie poszczególnych zagrożeń dla zwierząt: pasożytów i owadów (much, komarów, meszek, os, szerszeni, mrówek, karaluchów, prusaków, pcheł, pluskw, gryzków, rybków cukrowych, pająków, roztoczy, kleszczy i innych),
- identyfikację i zwalczanie szkodników magazynowych: wołek zbożowy, rozkruszek mączny, strąkowiec, mklki mączne, omacnica spichrzanka, mącznik młynarek i inne,
- dobór metod i montaż systemu zwalczania owadów.

DERATYZACJA, jako sposób walki z gryzoniami powinna polegać na:

- identyfikacji gryzoni – myszy, szczury, nornice.
- wyborze sposobu zwalczania gryzoni.
- montażu odpowiednich systemów zwalczania gryzoni.
- obsłudze i serwisie urządzeń deratyzacyjnych – chwytacze, karmniki, pułapki, odstraszacze.

Obecnie na rynku oprócz wielu preparatów gwarantujących sukces prowadzenia DDD, dostępnych jest także wiele urządzeń, które pozwalają na skuteczne rozprowadzanie substancji dezynfekcyjnych i dezynsekcyjnych w pomieszczeniach inwentarskich i otoczeniu gospodarstwa. Są to m. in. zamgławiacze wózkowe, zamgławiacze ręczne, myjki ciśnieniowe z lancami o regulowanej długości pozwalające na dostęp do powierzchni znajdujących się na wysokościach, a także dezynfekcyjne bramy przejazdowe.

Zamgławiacz kompaktowy
(źródło: sanitbiotech.pl)

Zamgławiacz wózkowy do dezynfekcji pomieszczeń
(źródło: sanitbiotech.pl)

Przejazdowa brama dezynfekcyjna, wraz z pompowa-
ną wanną dezynfekcyjną (źródło: WMODR)

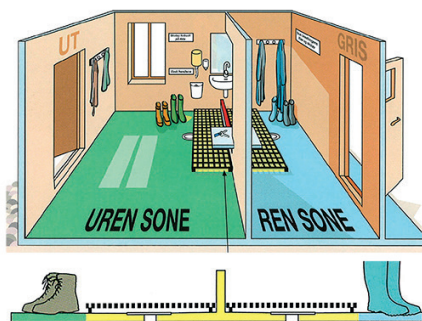

Stacjonarna brama dezynfekcyjna (unidoz.pl)

Pojawia się także coraz więcej rozwiązań do dezynfekcji osobistej np. kombinezony i maski, prze-
nośne zamgławiacze i prysznice terenowe, urządzenia do czyszczenia i dezynfekcji obuwia oraz rąk,
a także w celach bioasekuracyjnych pełne wyposażenie szluz sanitarnych i rozwiązań prewencyjnych (np.
system ławczkowy).

Urządzenie do dezynfekcji obuwia (źródło: unidoz.pl)

Podział szluzy sanitarnej na strefy – „System ławcz-
kowy” (źródło: bondevennen.no)

Do zwalczania gryzoni natomiast jest pełna gama karmników deratyzacyjnych, urządzeń odstra-
sających (akustycznych, ultradźwiękowych, zapachowych i rażących).

Elektryczna pułapka na gryzonie
(źródło: odstraszanie.pl)

Ultradźwiękowy odstraszacz na gryzonie
(źródło: linarem.pl)

Podsumowując rozważania na temat bioasekuracji, należy mieć na względzie, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa utrzymywanym w naszym gospodarstwie zwierzętom powinniśmy opierać się na następujących zasadach:

- ❑ Zabezpieczenie epizootyczne gospodarstwa.
- ❑ Profilaktyka weterynaryjna oraz kwarantanna.
- ❑ Ograniczenie przemieszczenia i wprowadzania zwierząt z i do stada.
- ❑ Higiena produkcji oraz skuteczne zwalczanie szkodników.
- ❑ Podnoszenie wiedzy w zakresie bioasekuracji wśród osób obsługujących zwierzęta.

W oparciu o powyższe zasady można wskazać 10 podstawowych elementów bioasekuracji:

- ❑ Opracowanie regulaminu zachowania i poruszania się na terenie gospodarstwa.
- ❑ Wydzielenie w gospodarstwie dwóch odizolowanych stref: białej – produkcyjnej oraz czarnej – okołoprodukcyjnej.
- ❑ Stworzenie skutecznych śluz sanitarnych.
- ❑ Utrzymanie czystości i higieny w pomieszczeniach produkcyjnych oraz otoczeniu gospodarstwa,
- ❑ Prowadzenie dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w gospodarstwie (zasady DDD), z uwzględnieniem dostępnych metod i technik, z zachowaniem systematyczności prowadzonych zabiegów.
- ❑ Monitorowanie stanu zdrowia zwierząt i prowadzenie profilaktyki weterynaryjnej.
- ❑ Monitorowanie zagrożeń epizootycznych, ze szczególnym uwzględnieniem ASF.
- ❑ Zapewnienie dezynfekcji środków transportu niezbędnych przy obsłudze zwierząt, (transport zwierząt i pasz, usługi weterynaryjne, inseminacyjne, odbiór padliny itp.)
- ❑ Kontrolowanie paszy i wody pod względem higienicznym, a w przypadku paszy także pod kątem zbilansowania składników pokarmowych gwarantujących pokrycie potrzeb pokarmowych zwierząt.
- ❑ Stosowanie zasad kwarantanny i wydzielenie miejsc izolacji zwierząt, u których występują symptomy chorobowe.

Wspólną cechą wszystkich rozwiązań zapewniających biobezpieczeństwo naszych stad musi być skuteczność w minimalizowaniu ryzyka zakażenia zwierząt. Przestrzeganie zasad bioasekuracji w poszczególnych gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną może się od siebie różnić, chociażby ze względu na zastosowane techniki i rozwiązania wynikające ze specyfiki danego obiektu. Jednak nie zawsze należy ulegać modom i nowoczesnym rozwiązaniom, które akurat „zamontował sąsiad”, gdyż stosowane w naszych warunkach produkcyjnych metody mogą przynosić ten sam pozytywny efekt. Należy przy tym pamiętać, że pomimo wielu dostępnych rozwiązań, zawsze najstarszym ogniwem staje się człowiek, ze swoimi przyzwyczajeniami i rutyną. Przedstawione zasady i rozwiązania bioasekuracyjne nie zastąpią zdrowego rozsądku i obiektywnej oceny sytuacji. Ponadto należy pamiętać, że nie przywiązując wagi do przestrzegania odpowiednich warunków zoohigienicznych w obiektach inwentarskich oraz stosowania prawidłowych zasad bioasekuracji przyczyniamy się do obniżenia odporności zwierząt, a także spadku skuteczności szczepień oraz stosowanych leków. Choroby wywołane przez drobnoustroje są główną przyczyną upadków zwierząt, co z kolei przyczynia się do powstawania strat ekonomicznych.

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Olsztynie

---

ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel. 89 535 76 84, 89 526 44 39

---

e-mail: sekretariat@w-modr.pl
www.w-modr.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO
FAIR PLAY 2011

